

א-י שבא עליה באונם של האשה, שהרי אשת ישראל אינה נאסרת על בעלה כשנאנסה, ולפיכך יש לו תקנה אם לא הוליד ממנה ממזר.

כאן — שאמרו: אפילו לא הוליד ממנה אין לו תקנה — כשבא עליה ברצון האשה, שהרי נאסרה על בעלה.

ואיבעית אימא, הא והא באונם, ולא קשיא:

כאן באשת כהן, הנאסרת על בעלה אפילו באונם.

כאן באשת ישראל, שאינה נאסרת על בעלה כשנאנסה.

כתיב: **וליוצא ולבא אין שלום.**

אמר רב: כיון שיוצא אדם מדבר הלכה [משניות], **ובא לדבר מקרא** שאין לפסוק הימנו, **שוב אין לו שלום** בדבר הוראה.

ושמואל אמר: זה הפורש מתלמוד [שהוא דברי החכמים, שהם מדקדקים לבאר את המשניות הסותרות זו את זו, ולמצוא טעם לפטור ולחובה לאיסור והיתר] **למשנה** [גירסת המשניות כפי שהיא לפנינו].

שאם יצא מן התלמוד ונתן עיסקו לגירסת המשניות, שוב אין לו שלום בדבר הוראה, שאין הוראה נכונה בדבר משנה. שהרי כמה משניות יש שאין דבריהן מכוונין ותירצום החכמים, כגון "חסורי מחסרא והכי קתני", "הא מני רבי פלוני היא", ואין הלכה כמותו.

ורבי יוחנן אמר: אפילו הפורש מש"ס [תלמוד] ירושלמי לש"ס בבלי אין לו שלום בדבר הלכה. כיון שהוא עמוק, ואינו יכול להוציא ממנו הלכה ברורה. וכדאמרינן בסנהדרין [כד א] "במחשכים הושיבני כמתי עולם" זו הש"ס של בבלי.⁽¹⁾

מתניתין:

הנודר נדר ומצא "פתח" להתחרט על נדרו, הרי זה הולך אצל חכם, ומפרט את נדרו ואת פתחו, או שאומר לחכם שהוא מתחרט על הנדר, והחכם מתיר לו את נדרו.

היתר נדרים שאמרו חכמים — **פורחין הן באויר!**

כלומר: מעט רמז יש במקרא על זה, **ואין לחם** מקרא בתורה **על מה שיפמכו**, אלא שכן מסור לחכמים בתורה שבעל פה.⁽²⁾

1. הריטב"א ביומא כתב בשם הרמב"ן [הביאו הכותב בעין יעקב] בביאור מה שאמרו: "במחשכים הושיבני כמתי עולם, זה תלמוד בבלי", שהוא מפני שלא היו נהירים להם טעמי המשניות כמו לחכמי ארץ ישראל מפני גזירות השמד שהיו עליהם, וכל זה בימי רבה ורב יוסף ואביי ורבא, אבל אחר כך נתגברה התורה בכבל

וכל שכן בימי רב אשי.
2. רש"י לא ביאר מה הוא "מעט הרמז" שיש במקרא, ומפרשי המשנה פירשו: "לא יחל דברו" — אבל אחרים מוחלין לו! וצריך ביאור, דבגמרא משמע כי מקרא זה הוא סמך גמור. גם צריך ביאור כיון שיש לו רמז במקרא, מה בין זה להררים התלויים בשערה?!